

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

The Journal of International Social Sciences

Cilt: 29, Sayı: 1, Sayfa: 143-157, OCAK – 2019

Makale Gönderme Tarihi: 10.11.2018 **Kabul Tarihi:** 25.12.2018

TÜRK SOYLULARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARA GENEL BİR BAKIŞ¹

An Overview of Research on Teaching Turkish to People of Turkic Origin

Nurşat BİÇER²

Yakup ALAN³

ÖZ

Türk soylulara Türkçe öğretimi; kültürel özellikler ve dil özellikleri yönüyle diğer yabancılara Türkçe öğretiminden farklılık gösterir. Aynı ana dil yapısı içerisinde yer alan bu insanların Türkçe öğretimi süreçlerinin incelenmesi eğitim ve öğretimin niteliğinin artması yönüyle önemlidir. Bu çalışmanın amacı Türk soylulara Türkçe öğretimi alanında yazılan makalelerdeki eğilimleri belirlemektir. Araştırma sürecinde “Türk soylulara Türkçe öğretimi” kavramı etrafında yoğunlaşarak Azeri, Türkmen, Özbek, Kırgız gibi Türk soylular için yapılmış olan çalışmalar dikkate alınmıştır. İlgili çalışmalar belirlenirken Google Akademik, Ulakbim ve Dergipark gibi veri tabanları üzerinden taramalar yapılmıştır. İlgili konuyu ele alan çalışmalar belirlendikten sonra içerik analizi yöntemi kullanılarak makaleler incelenmiştir. Bu makaleler amaç, konu, yöntem, örneklem, veri toplama araçları ve sonuçları açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara ilişkin uzman görüşleri alınarak geçerlik ve güvenilirliği kontrol edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Türk soylulara Türkçe öğretimi kapsamında hazırlanan makalelerin eğilimleri hakkında bilgiler elde edilmiş ve bu alandaki eksikliklerin tespitine yön göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Türk soylular, yabancılara Türkçe öğretimi, alan yazın taraması, meta-sentez.

ABSTRACT

Teaching Turkish to people of Turkic has distinctive cultural and linguistic traits compared to teaching Turkish to other nationalities. Examining the Turkish learning processes of these people who share the same native language roots is essential to increase the quality of education. This study aims to identify the general tendency in the articles written on teaching Turkish to Turkic descendants. This study focuses on the concept of "teaching Turkish to people of Turkic origin" and reviews the research on Turkic descendants such as Azeri, Turkmen, Uzbek and Kyrgyz. The scientific indexes like Google Scholar and Ulakbim are scanned to find the related articles. After the selection process, the articles are examined by using the methodology of content analysis. These articles are evaluated in terms of their purpose, subject matter, methodology, sample, data collection tools and results. The validity and reliability of the results are cross-checked by the experts. The analysis aims to find out the tendencies of the research articles on teaching Turkish to Turkic descendants and shed light on shortcomings.

Keywords: Turkish teaching, Turkic origin, Turkish teaching to foreigners, literature survey, meta-sentez.

Giriş

Türklerin tarih sahnesine çıkışıyla izlerini de sürebildiğimiz Türk dili köklü bir geçmişe sahip olduğu gibi geniş bir coğrafyada da kullanılan bir dil olmuştur. Türkçenin ilişkide bulunduğu birçok millet/topluluk tarafından öğrenilen ve bazı zamanlarda lingua franca olarak kullanıldığı

¹ Bu çalışma 11-13 Ekim 2018 tarihleri arasında İstanbul’da düzenlenen III. Uluslararası TESAM Sosyal Bilimler Kongresi’nde sunulan bildirinin düzenlenmiş şeklidir ve hiçbir yerde yayınlanmamıştır

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, M. R. Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, KİLİS, nursatbicer@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3680-7052>

³ Öğr. Gör., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, M. R. Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, KİLİS, alanyakup@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9888-1357>

görülmektedir. Türkçenin mevcut durumuna bakıldığında hâlâ konuşan insan sayısı bakımından dünyanın önde gelen dillerinden olduğu ve birçok milletin hedef diline dönüştüğü anlaşılmaktadır. Türkçenin dünyada en çok konuşulan diller arasında beşinci olması (Akalin, 2005), Türkiye'nin ve Türkçenin gelişmesi Türkçe öğrenimine olan bu ilginin artmasını sağlamıştır (Buran ve Alkaya, 2013). Yurt içinde ve yurt dışında gittikçe artan Türkçe öğretimi faaliyetlerinin çağdaş yöntemlerle mesafe kat etmesi 1980'li yıllardan sonra gerçekleşmiştir. 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan TÖMER ile faaliyetlere hız verilmiştir. Daha sonra Gazi TÖMER ve Ege TÖMER de çalışmalarına başlamıştır. Günümüze kadar da bu sayı hızla artarak neredeyse tüm üniversitelerin faaliyet yürüttüğü bir saha hâline gelmiştir. Yurt içinde çoğunlukla üniversitelerin Türkçe öğretim merkezlerinde (Alyılmaz, 2010: 729) yürütülen Türkçe öğretim faaliyetleri yurt dışında ise Türk Kültür Merkezleri, üniversitelere bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından gerçekleştirilmektedir (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012: 52). Son yıllarda bu kurumların arasına Maarif Vakfı da katılmıştır.

Türkiye yakın bir geçmişe kadar ülke dışına eğitim ve farklı faaliyetler için birey gönderen bir ülke konumundayken (Çağlar, 2018) son yıllarda eğitim, sağlık, ekonomi, turizm gibi alanlarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda yabancı özellikle de yabancı öğrenci kabul eden bir konuma gelmiştir (Erdem, 2009). Bu durumun ortaya çıkmasıyla birlikte Türkiye'de, yabancı öğrenci kabul etmek için çeşitli faaliyetler yürütülmeye başlanmıştır. Özellikle de Türki Cumhuriyetlerden öğrenci gelmesine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bu çalışmalar neticesinde de; Avrupa, Amerika, Uzak Doğu ülkeleri gibi ülkelerden öğrenciler gelmeye başladığı gibi özellikle de Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile birçok Asya ülkesinden, Kafkaslardan, Rusya Federasyonu ve ona bağlı olan özerk cumhuriyetlerden ve Orta Doğu ülkelerinden de pek çok öğrenci öğrenim hayatını tamamlamak üzere Türkiye'ye gelmeye başlamıştır (Alyılmaz, Biçer ve Çoban, 2015: 329). Özellikle Sovyetler Birliği'nin 1990'lı yılların başında yıkılmasıyla birlikte, Türkçe konuşan kardeş ülkelerin ortaya çıkmaya başlaması ve Türkiye'nin hem ekonomik hem de siyasi alanlarda bu ülkelerle ilişkiler kurması, bu topluluklarda yaşayan insanlarda Türkçe öğrenmeye ve Türkiye'de okumaya olan talepte artış yaşanmasını sağlamıştır (Kara, 2010: 662). Kurulan ilişkilere ve yürütülen faaliyetlere bağlı olarak Türk soyluların yaşadıkları bölgelerde Türkçe öğretim merkezleri açılmış, öğrenci değişimine imkân sağlayan programlar hayata geçirilmiş ve Türkiye'nin bu ülkelerle olan tarihsel ve kültürel bağlarının güçlendirilmesi amacıyla Türkiye'ye yükseköğrenim görmek için öğrenciler getirilmiştir (Ergin ve Türk, 2010: 36). Yapılan çalışmalara; Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklarındaki gençlere Türkiye Türkçesini öğretmek, Türk kültürü ve eğitim sistemini tanıtmak amacıyla 1991 yılından itibaren Türk dünyası öğrenci projesi kapsamında gençlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmesi (Açık, 2008: 2) ve Mevlana Değişim Programı gibi öğrenci değişimine olanak sağlayan çalışmalar örnek olarak verilebilir.

Türkiye Türkçesini öğretmek için düzenlenen eğitim programlarına katılan Türk soylu öğrenciler Türkçeyi öğrenen diğer yabancı öğrencilerden farklılaşmaktadır. Çünkü ana dili Türkçenin bir lehçesi olan bireylere yapılan Türkçe öğretimini diğer yabancılarla aynı kategoriye koyarak faaliyet yürütmek doğru bir yaklaşım değildir (Yağmur, 2013). Türkiye'ye gelerek veya ülkelerindeki imkânlardan yararlanarak Türkçe öğrenen Türk soylu öğrenciler yabancı öğrencilere nazaran daha şanslılardır. Özellikle Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tataristan gibi ülkelerden gelen öğrencilerin kendi ana dilleri, Türkçenin birer lehçesidir. Türkiye Türkçesi ile aralarında çok fazla benzerlik bulunan dilleri kullanan bu öğrenciler, Türkiye Türkçesine tamamen yabancı olan öğrencilere göre daha az zorlanırlar (Karatay ve Kartallıoğlu, 2012: 3). Dillerin köken ve yapı itibarıyla birbirine yakınlığı veya uzaklığı dil öğrenmenin zorluğunu belirleyen (Atilla, 2001) önemli bir faktördür. Kendi dilinin anlam evreni çerçevesinde düşünen bireyler yeni öğrenecekleri yabancı dilleri de aynı anlam penceresinden algırlar (Biçer, 2017: 44). Kişinin, hedef dili öğrenmeye başladıktan ve dillerin sözcük türetme yollarının farklı olduğunu anladıktan sonra, kendi dili ile öğreneceği dil dil arasında çeşitli karşılaştırmalar yaptığı görülmektedir. Dil öğrenenler, hedef dil kullanımlarında iki dilin kurallarını ve kavramlarını karşılaştırarak karşılıklı aktarımlar yapma eğilimindedirler (Soral, 2009: 19). Fakat her ne kadar

benzerlikler de olsa ve bu benzerlikler öğrenmelerini kolaylaştırırsa da ülkelerinde Azeri Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Tatar Türkçesi gibi dilleri konuşan Türk soylu öğrenciler, Türkiye Türkçesini öğrenirken bazı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar (Özyürek, 2009: 1824). Benzer olan öğelerin anlam karşılığının farklı olması olumsuz aktarımların yapılmasına neden olmaktadır. Bu unsurların birbirine karışması ve alfabe farklılıkları öğrenme sürecini zaman zaman zorlaştırmaktadır. Tüm bunlar düşünüldüğünde Türkçe öğrenen bireylerin sahip oldukları özelliklere göre Türkçe öğretimi faaliyetlerinde kullanılacak yöntem, teknik ve materyallerin de farklı olması gerekmektedir (Duman, 2003: 5). Çünkü çağdaş dil öğretim yöntemleri öğrenci özelliklerini dikkate alarak daha etkili sonuçlar elde edilmesine imkân sağlar. Bir yabancı dili öğrenen hedef kitle kendi ilgi, ihtiyaç, tutum, kapasite, ön bilgiler ve deneyimleri doğrultusunda bir yabancı dili öğrenirler (Mckay ve Hornberger, 2009). Türk soyluların diğer yabancılara göre yaşadıkları bu kolaylık ve sorunların dikkate alınarak Türkçe öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi bir gerekliliktir.

Türkçe öğrenmeye karşı ilginin ve Türkçe öğretim faaliyetlerinin artması sonucunda istenilen düzeyde olmasa da Türk soylulara Türkçe öğretimi konusunda yapılan çalışmalar mevcuttur. Yapılan çalışmaların birçoğu Türk soylulara Türkçe öğretimini farklı yönlerden ele almaktadır. Aynı ana dil yapısı içerisinde yer alan bu insanların Türkçe öğretimi süreçlerinin incelenmesi eğitim ve öğretimin niteliğinin artması yönüyle önemlidir. Bu çalışmada ise yapılan araştırmalardan elde edilen veriler kullanılarak Türk soylulara Türkçe öğretiminin genel eğilimleri belirlenmiştir.

Amaç

Bu çalışmada Türk soylulara Türkçe öğretimi alanında yazılan makalelerdeki eğilimleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Makalelerde hedeflenen amaçlar nelerdir?
2. Makalelerde incelenen konular hangileridir?
3. Makalelerde kullanılan araştırma model/yaklaşımları nelerdir?
4. Seçilen hedef kitlenin özellikleri nelerdir?
5. Hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
6. Verilerin analizinde hangi yöntemler kullanılmıştır?
7. Elde edilen sonuçların eğilimi nasıldır?

Yöntem

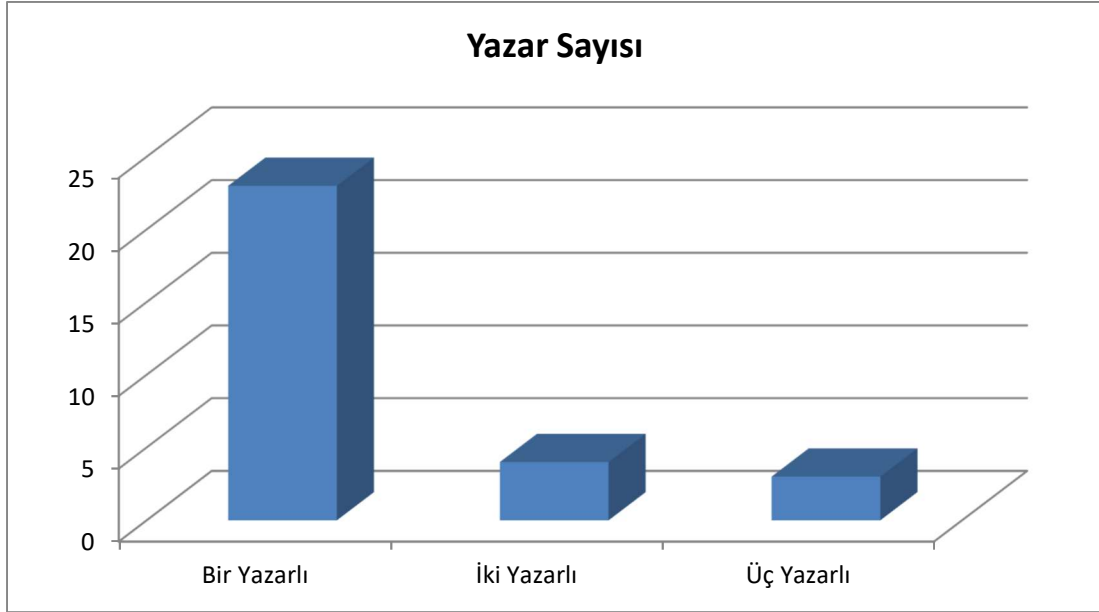
Araştırma Modeli

Türk soylulara Türkçe öğretimi alanında yazılan makalelerin genel durumunu ortaya koymak amaçlı yapılan bu çalışmada meta-sentez modeli kullanılmıştır. Meta-sentez çalışmaları belirli bir alanda yapılan çalışmaların benzer ve farklı yönlerinin ele alınıp bir başvuru kaynağı oluşturmayı hedefler (Çalık ve Sözbilir, 2014: 34). Bu çalışmayla Türk soylulara Türkçe öğretimi alanında çalışanlara bu alanın genel durumunun yansıtılması gayesiyle bu yönetime başvurulmuştur.

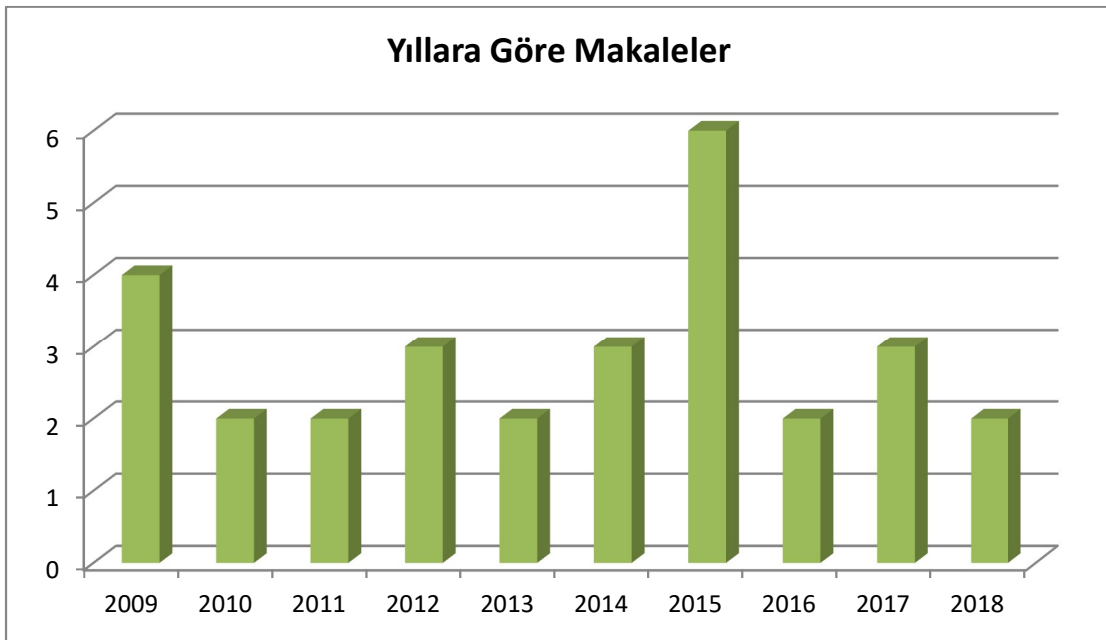
Verilerin Toplanması ve Dâhil Edilme Kriterleri

Çalışma kapsamında ilgili konuyla ilgili makaleleri belirlemek için Google Akademik arama motoru, Dergipark ve Ulakbim veri tabanları taranmıştır. Tarama yapılırken “Türk soylulara Türkçe Öğretimi”, “Türki Cumhuriyetlere Türkçe öğretimi”, “Türk soylular için Türkçe” gibi bazı anahtar kelimeler kullanılmıştır. Bu taramalarla 42 yayın toplanmıştır. Elde edilen çalışmaların sadece makale olması ve Türk soyluların Türkçe öğrenme sürecini incelemesi kriteri gözetilmiştir. Türk soylularla ilgili başlık taşımasına rağmen içerisinde bu konuyu incelemeyen veya bildiri niteliği taşıyan 12 yayın çalışma kapsamından çıkarılarak 30 makale araştırmaya dâhil edilerek incelenmiştir. Elde edilen makaleler konu, amaç, araştırma modeli, hedef kitle, veri toplama araçları,

veri analizi yöntemleri ve sonuçlar açısından değerlendirilmiştir. Aşağıdaki grafiklerde makalelerin yazar sayısı ve yayın yılına ilişkin bilgiler sunulmuştur:

Grafik 1. Makalelerin yazar sayısı

Grafik 2. Makalelerin yıllara göre dağılımı

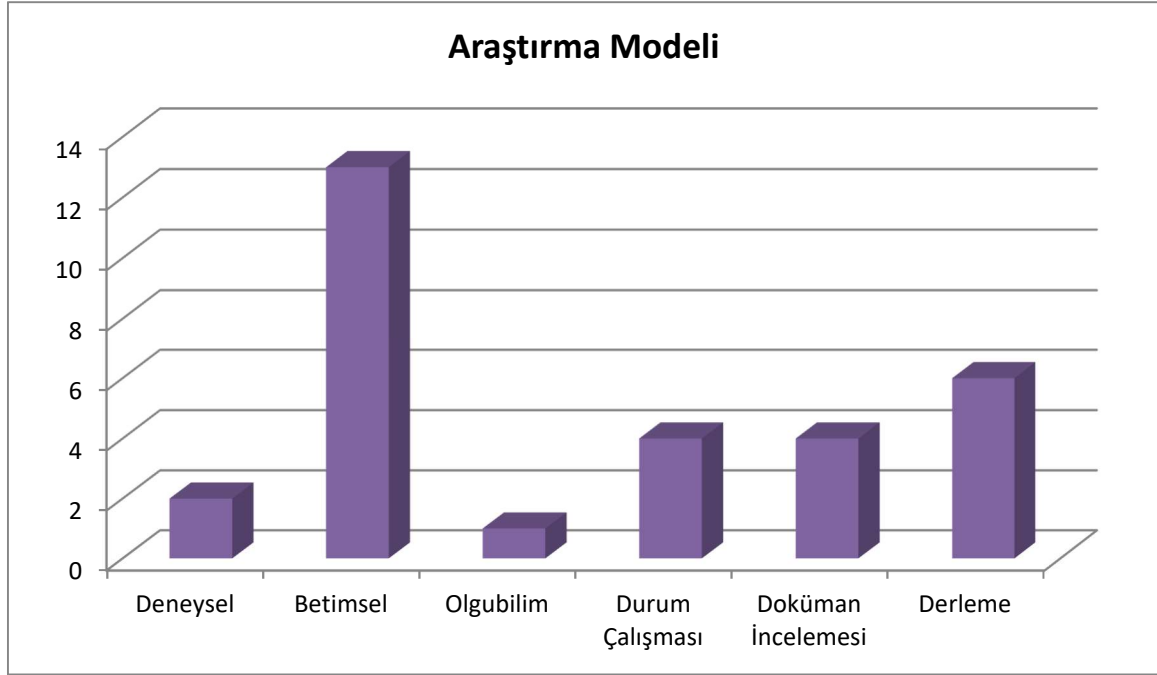
Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan makalelerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Makaleler üzerinde iki araştırmacı kodlama yapmış ve kodlardan temalara ulaşılmıştır. Yapılan kodlamaların güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (2016) formülü kullanılarak kodlayıcılar arası uyumun .89 oranında olduğu hesaplanmıştır. Araştırmacıların kararsız kaldığı kısımlar beraber tekrar incelenmiş ve bunlara son şekli verilmiştir. Veriler sunulurken

frekans, tablo ve grafiklerden yararlanılmıştır. İncelenen makaleler için M1, M2, M3 gibi kısaltmalar kullanılarak ortaya çıkan verilerin hangi makalelerde bulunduğu belirtilmiştir. Çalışmanın verilerinin güvenilirliği için verilen kodları yansıtan doğrudan alıntılar kullanılmıştır.

Bulgular

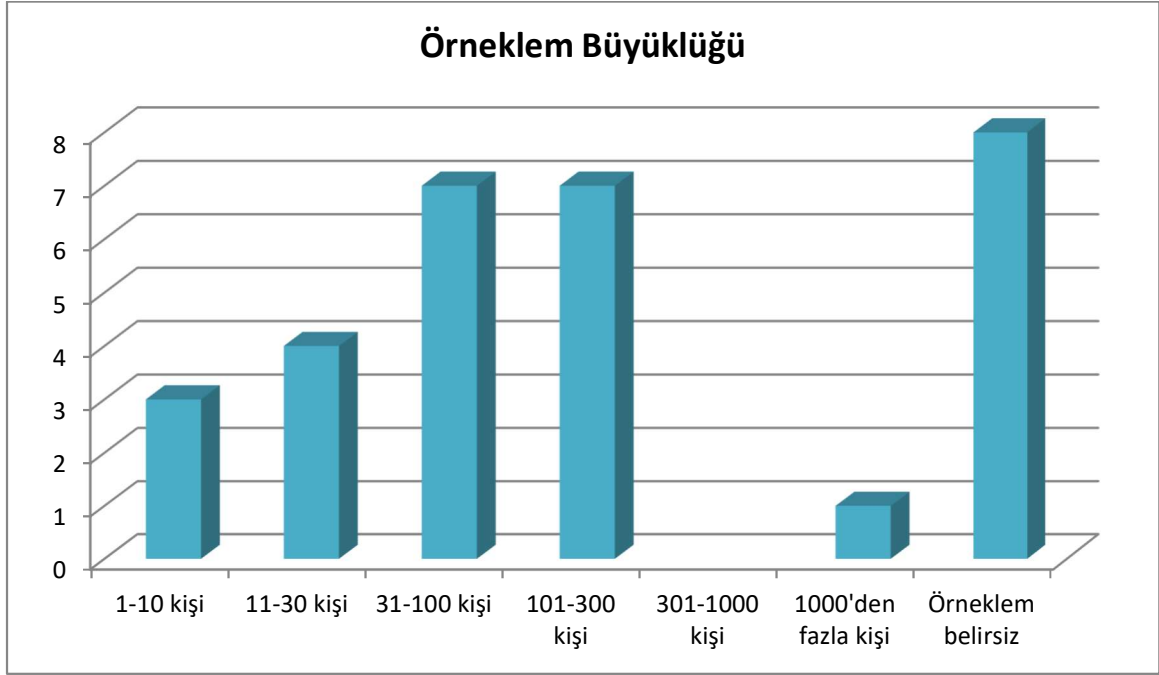
İncelenen makalelerin araştırma modelleri değerlendirildiğinde betimsel ve derleme araştırmaların ön plana çıktığı görülmektedir. Deneysel ve olgu bilim türündeki araştırmaların ise daha az kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Grafik 3: Makalelerin araştırma modellerinin dağılımı

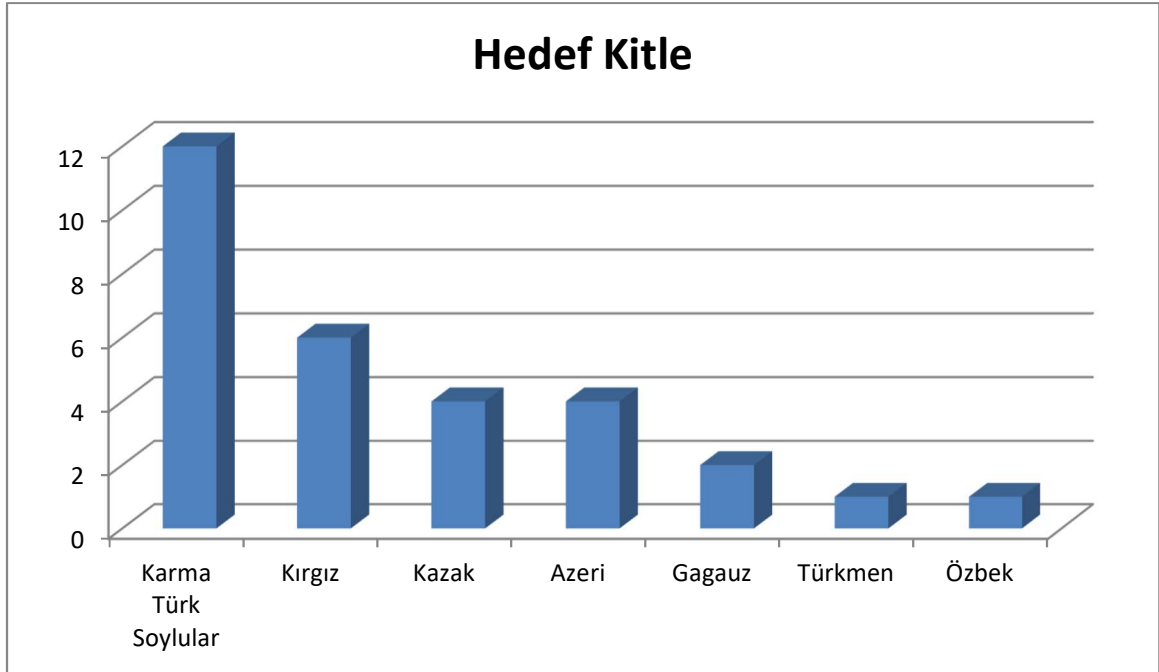
Var olan durumu betimlemeyi ve olduğu gibi vermeyi amaçlayan betimsel modelin kullanımıyla bu alandaki mevcut uygulamalar ortaya konmuştur. Betimsel çalışmalardan 9'u nicel, 4'ü ise nitel araştırma yaklaşımındadır. Derleme türü çalışmalar çeşitli kaynaklardan istifade ederek teorik bilgilerin ve uygulamalı bilgileri içeren bir araştırma modelidir. Çok kullanılan bu modellere bakıldığında kullanımı pratik ve kolay olan modellerin seçilerek mevcut durumun gözler önüne serildiği söylenebilir.

Çalışmalar, örneklem büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde örneklemin belirtilmediği çalışmaların yoğun olduğu görülmektedir. Bu durumun derleme ve doküman gibi incelemesi gibi teorik nitelikteki makalelerin yoğun olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bunun yanında makalelerin çoğunlukla 30-300 kişi aralığında oldukları söylenebilir.

Grafik 4. Makalelerin örneklem büyüklüğü

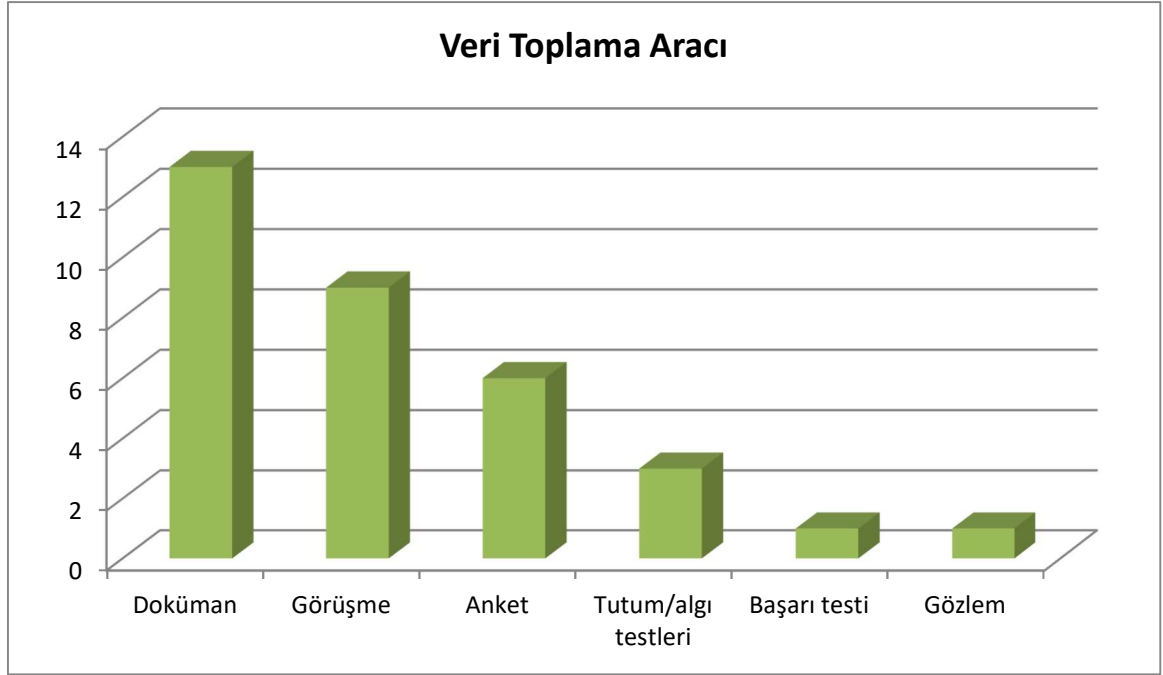
Grafik 5'e göre yapılan çalışmaların hedef kitlesinin farklı Türk soylu topluluklardan oluşan karma öğrencilerle yapıldığı görülmektedir. Yapılan incelemelerle bu öğrencilerin farklılıklarına değinilerek Türk soyluların genel eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra başta Kırgız olmak üzere Kazak ve Azeri öğrencilerle ilgili yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir. Bazı Türk soylu topluluklar için ise müstakil bir çalışmanın yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Grafik 5. Makalelerin hedef kitlelerinin dağılımı

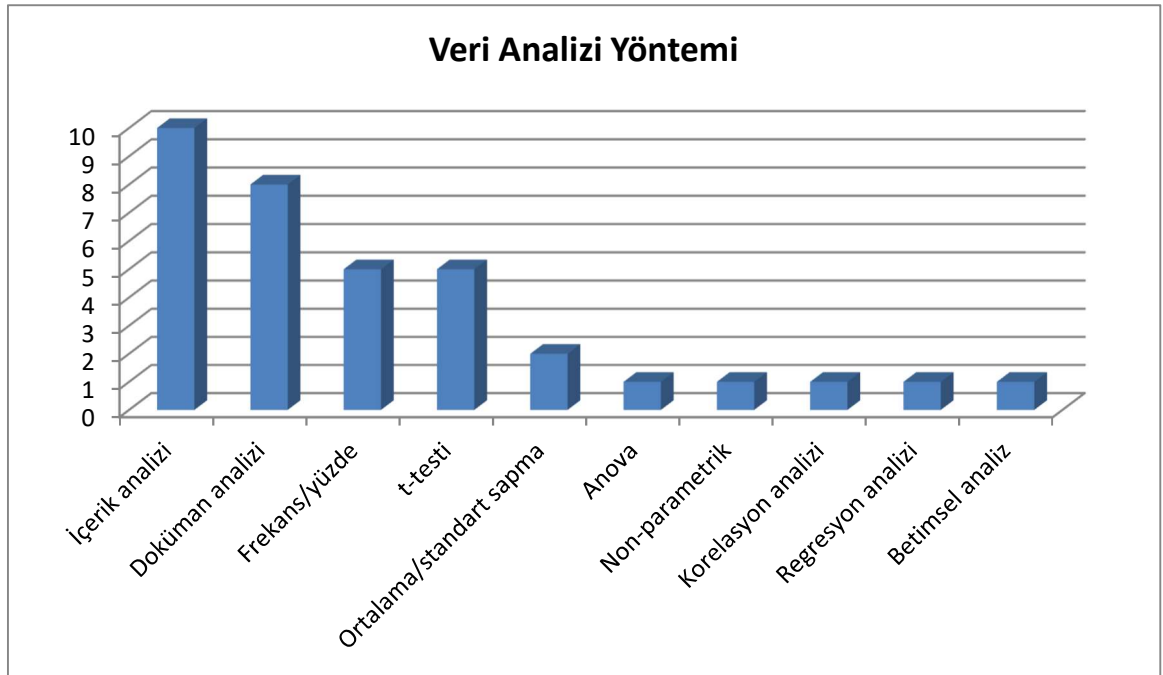
Makalelerin veri toplama araçları incelendiğinde doküman türü araçların yoğun kullanıldığı anlaşılmaktadır. İkinci olarak görüşme aracının kullanım oranı da dikkat çekmektedir. Kullanılan bu iki araç da nitel veri toplama araçlarından kabul edilmektedir. Buna göre çalışmaların nitel yaklaşıma

göre yapılan ve bir durumun derinlemesine incelenerek neden, niçin, nasıl gibi sorulara cevap bulmaya çalışan araştırmalardan oluştuğu söylenebilir. Bunun yanında nicel yöntemlere az da olsa yer verildiği görülmektedir. Çalışmalar arasında en az başarı testi ve gözlem araçları kullanılmıştır.

Grafik 6. Makalelerin veri toplama araçlarının dağılımı

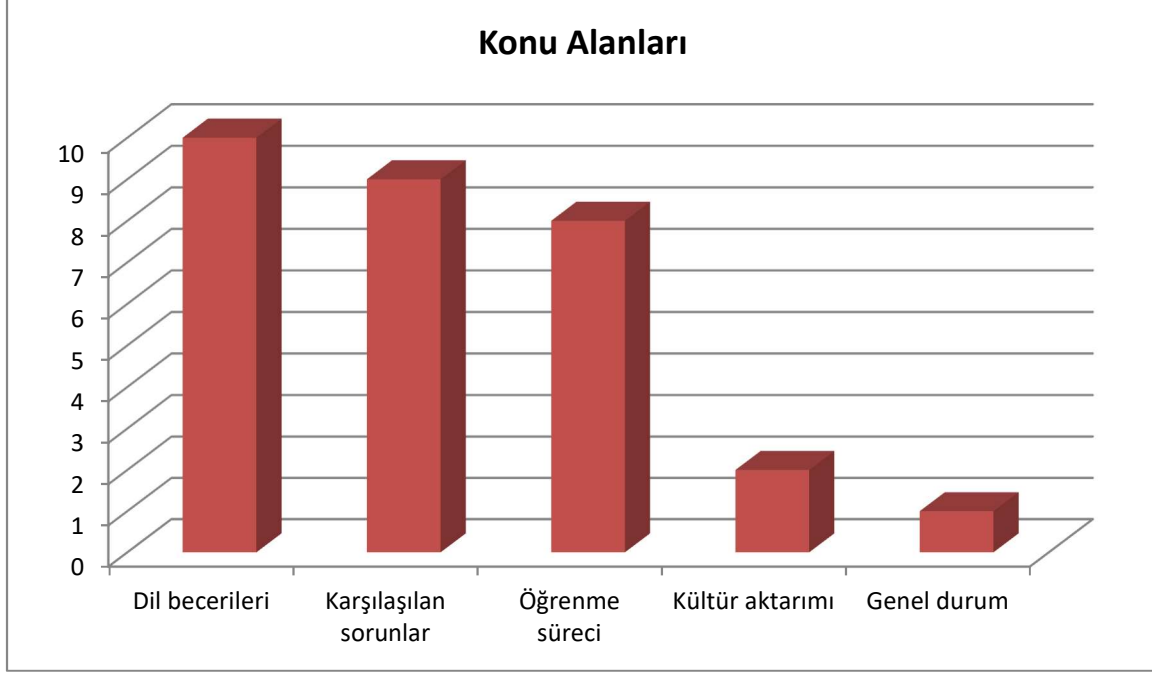
Verilerin analizinde kullanılan yöntemlere bakıldığında nitel veri analiz yöntemlerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu yöntemlerden içerik ve doküman analizinin daha fazla kullanıldığı nicel yöntemlerden ise t-testi ve frekans/yüzdenin diğerlerinden daha fazla oranda bulunduğu söylenebilir.

Grafik 7. Makalelerin veri analiz yöntemlerinin dağılımı

İncelenen makalelerin konu alanlarına bakıldığında dil becerileri, karşılaşılan sorunlar, öğrenme süreci, kültür aktarımı ve genel durum hakkında araştırmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunlardan

dil becerileri ve karşılaşılan sorunların revaçta olduğu görülmektedir. Dil becerileri olan okuma, yazma, konuşma, dinleme ve dil bilgisinin bir dili bilmenin temel bileşenleri olduğu düşünüldüğünde bu konunun fazlaca ele alınması önemlidir. Yine var olan durumda karşılaşılan sorunların tespiti daha nitelikli bir dil öğretiminin yapılmasına katkı sağlayabilir.

Grafik 8. Makalelerin konu alanlarının dağılımı

Bir makalenin genel hedeflerini ortaya koymada kullanılan amaç kavramı makalenin yazılmasını gerekli kılan unsurdur. İncelenen makalelerin yapıma amaçlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. İncelenen Çalışmaların Amaçlarına İlişkin Veriler

Türk soylulara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesi	M4, M5, M7, M10, M12, M19, M22, M24, M30
Türk soylu öğrencilerin Türkçe yazılı ve sözlü anlatımlarındaki hataların tespit edilmesi	M3, M6, M12, M14, M17
Türkiye’de öğrenim gören öğrencilerin Türkçeye ve Türkiye’ye ilişkin görüşlerinin / tutumlarının incelenmesi	M2, M15, M25
Türkiye Türkçesi öğrenirken dil bilgisiyle ilgili yaptıkları hataların analizi	M8, M23
Türk soylulara kültür aktarımının incelenmesi	M9, M18
Türkçe söz varlığını edinme ve kullanma eğilimlerinin belirlenmesi	M11, M21
Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde farklı yöntem ve teknik kullanımının etkisinin belirlenmesi	M1, M29
Türkçe öğrenme nedenlerinin belirlenmesi	M20, M28
Öğrencilerin Türkiye Türkçesini anlama oranlarının ortaya çıkarılması	M13
Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerinin önemini ortaya çıkarılması	M16
Türk dillilere Türkiye Türkçesi öğretiminin nasıl olması gerektiğinin ortaya konması	M26
Öğrencilerin ana dillerinden yapılan olumsuz aktarımların belirlenmesi	M27

Tablo 1’de Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan çalışmaların amaçlarının belirlenmesine yönelik bulgular görülmektedir. Verilere göre Türk soylulara Türkçe öğretimi konusunda yapılan çalışmaların çoğu; Türk soylulara Türkçe öğretimi çalışmalarında karşılaşılan sorunlara yöneliktir. 9 çalışmada (M4, M5, M7, M10, M12, M19, M22, M24, M30) bu sorunların ortaya çıkarılması ve bu sorunlara çözüm yolları üretilmesi amaçlanmaktadır. En fazla tercih edilen ikinci amaç ise 5 çalışma ile (M3, M6, M12, M14, M17) Türk soylu öğrencilerin Türkçe yazılı ve sözlü anlatımlarındaki hataların tespit edilmesi olmuştur. Türkiye’de öğrenim gören öğrencilerin Türkçeye ve Türkiye’ye ilişkin görüşlerinin / tutumlarının incelenmesi amacıyla da yapılan 3 çalışma (M2, M15, M25) bulunmaktadır. Diğer amaçlarla yapılan çalışmaların ise daha az sayıda olduğu göze çarpmaktadır.

Elde edilen verilere göre; Türk soylulara Türkçe öğretiminde henüz istenen noktaya ulaşamadığı sonucuna varılabilir. Bu alanda yapılan çalışmaların çoğunun amacının sorunları ortaya çıkarmak olması, alanda hâlâ sorunların olduğunu göstermektedir. İstenilen verimin elde edilebilmesi ve Türk soylulara nitelikli bir Türkçe öğretiminin yapılması için öncelikli olarak bu sorunların giderilmesi gerekmektedir. Tablo 2’de incelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlar kapsamında öğrencilerin öğrenme süreçleri kategorisine ait veriler sunulmuştur:

Tablo 2. Öğrencilerin Öğrenme Süreçlerine Yönelik, Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Öğretimde kullanılan yöntem, teknik ve araç-gereçler sorun yaratmaktadır.	M10, M15, M22, M26
Türkçe öğreten kişilerin daha nitelikli ve donanımlı olması öğrenme sürecini etkilemektedir.	M4, M10, M22
Üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencilerle ilgilenen birimlerin daha aktif olması önemlidir.	M4
Türk soylulara Türkçe öğretilirken ana dillerinin yakınlığı dikkate alınmadan yabancı bir dil gibi öğretilmeye çalışılıyor.	M26

Tablo 2’de öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yaşadıklarına dair bulgular gösterilmiştir. Buna göre; eğitim öğretim sürecinde kullanılacak yöntem, teknik ve materyallerin önemine yönelik 4 çalışmada (M10, M15, M22, M26), Türkçe öğreticilerinin yeterliliklerine yönelik 3 çalışmada (M4, M10, M22), uluslararası öğrencilerle ilgilenen birimlerin yetersiz olduğuna yönelik 1 çalışmada (M4), Türkçe öğretiminin Türk soylulara göre değil de yabancılara göre yapılmasına yönelik 1 çalışmada (M26) bulgulara rastlanmıştır.

Buna göre en çok değinilen sorunlardan biri öğretim sürecinde etkili yöntem, teknik ve materyal kullanımının yapılmamasıdır. Amaca ve hedef kitleye uygun seçilecek yöntem ve materyaller eğitim sürecinin kalitesini arttırmada büyük önem taşımaktadır. Elde edilen bulgulara dair şu örnek verilebilir:

Süreç genelde bir sistem ve metottan uzak, gelişigüzel Türkçe kitap ve ders materyallerinin yanı sıra Türkiye’nin ilgili kurum ve kuruluşlarının organizasyondaki yetersizliği, Türkçe öğretiminin daha üst seviyelere gelmesini kısıtlamıştır (M10).

Tablo 3’te incelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlar kapsamında öğrencilerin Türkçe dil becerileri kategorisine ait veriler sunulmuştur:

Tablo 3. Öğrencilerin Türkçe Dil Becerilerini Kullanmalarına Yönelik Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Konuşma becerisinde sorunlar bulunmaktadır.	M3, M7, M10, M17, M21, M24, M30
Türkçe yazma becerisinde sorunlar yaşanmaktadır.	M4, M6, M10, M14, M21, M30
Dil bilgisi konusunda sorunlar yaşanmaktadır.	M6, M7, M8, M14, M19, M23
Dinleme becerisinde sorunlar bulunmaktadır	M21, M30

Okuma becerisinde sorunlar bulunmaktadır	M21, M30
Söz varlığının yetersizliği Türkçe konuşmayı olumsuz etkilemektedir.	M3, M21
Dinleme becerisini geliştirmek önemlidir	M21
Öğrenciler dinledikleri metinlerde geçen kelimeleri kolayca yazıya aktarmaktadırlar.	M1
Türk soylu öğrencilerin diğer yabancı öğrencilere göre dil bilgisi unsurlarını kullanma durumu farklıdır.	M11

Tablo 3’te öğrencilerin Türkçe dil becerilerini kullanmalarına yönelik bulgular gösterilmiştir. Buna göre; konuşma becerisinde sorunlar yaşandığına dair 7 çalışmada (M3, M7, M10, M17, M21, M24, M30), yazma becerisinde sorunlar yaşandığına dair 6 çalışmada (M4, M6, M10, M14, M21, M30), dil bilgisinde sorunlar yaşandığına dair 6 çalışmada (M6, M7, M8, M14, M19, M23), dinleme becerisinde sorunlar yaşandığına dair 2 çalışmada (M21, M30), okuma becerisinde sorunlar yaşandığına dair 2 çalışmada (M21, M30), söz varlığının yetersiz olmasından dolayı konuşmada sorun yaşandığına yönelik 2 çalışmada (M3, M21), dinleme becerisinin geliştirilmesinin gerekliliğine yönelik 1 çalışmada (M21), öğrencilerin dinlediklerini yazıya kolayca aktardıklarına yönelik 1 çalışmada (M1), Türk soylu öğrencilerin yabancı öğrencilere göre dil bilgisi unsurlarını farklı kullanmalarına yönelik 1 çalışmada (M11) bulgulara rastlanmıştır.

Elde edilen sonuçlar Türk soylu öğrencilerin Türkçe dil becerilerinde özellikle konuşma, yazma ve dinleme becerilerinde zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Yeterli söz varlığına sahip olmama, vurgu ve telaffuz kurallarına uyamama, plan yapamama, gereksiz tekrarlar yapma, telaffuz hataları yapma, doğru kelimeyi seçememe, söz dizimi kurallarını uygulayamama gibi nedenlerle öğrencilerin konuşma becerisinde zorlandıkları görülmektedir. Çalışmalardan elde edilen bulgulara yönelik şu örnek verilebilir:

Öğrenciler konuşma becerisinde, ifade etmek istedikleri şeyleri ifade etmenin çok zor olduğunu ifade etmişlerdir. Yine dinleme becerisinde de Türkçenin çeşitli ağızlarını anlamakta sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bir başka beceri olan yazma becerisinde ise en çok zorluk çektikleri sorunun noktalama işaretlerini doğru yerde kullanmak olduğunu ve uygun sözcükleri yerli yerinde kullanamamak olduğunu dile getirmişlerdir. Okuma becerisinde ise bir metni hızlı okurken anlamakta zorluk çektiklerini; ayrıca sözcük öğreniminde ve kullanımında karşılaştıkları sorunlar arasında ilk defa karşılaştıkları ve anlamını bilmedikleri sözcüklerin anlamını tahmin etmekte zorlandıklarını vurgulamışlardır (M21).

İncelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlar kapsamında Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin önemi kategorisine ait veriler Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4. Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Öneme Yönelik Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Atasözü ve deyimler dil öğretme ve kültürel değerleri aktarma konusunda önemlidir.	M1, M5, M16
Türkçe derslerinde sosyokültürel özellikler dikkate alınarak günlük hayatla bağlantılı unsurların öğretimi önemlidir.	M1, M4, M18
Kültürel yakınlık Türkçeyi daha kolay öğrenmelerini sağlar.	M9, M16
Türkiye’de yaşarken Türk toplumuna uyum sağlamaktadırlar.	M2, M9
Kültürel yakınlık Türkçe öğrenmeye teşvik ediyor.	M28
Sözcükler kültürel öğelere bağlı olarak Türkçede ve ana dillerinde farklı anlamlar taşımaktadır.	M21

Tablo 4’te Türkçe öğretirken kültürel unsurları kullanmanın eğitim öğretim sürecine yönelik katkılarına dair bulgular gösterilmiştir. Buna göre; Atasözleri ve deyimlerin kültürel unsurları

aktarmadaki önemine dair 3 çalışmada (M1, M5, M16), günlük hayata dair unsurların aktarılmasında sosyokültürel özelliklerin dikkate alınmasının önemine yönelik 3 çalışmada (M1, M4, M18), kültürel yakınlığın Türkçe öğreniminde kolaylık sağladığına dair 2 çalışmada (M9, M16), kültürel yakınlıktan dolayı Türkiye’de yaşarken Türk toplumuna uyum sağlandığına dair 2 çalışmada (M2, M9), kültürel yakınlığın Türkçe öğrenmeye teşvik ettiğine dair 1 çalışmada (M28), sözcük anlamlarının kültürel öğelere bağlı olarak farklı anlamlar taşıyabildiğine dair 1 çalışmada (M21) bulgulara rastlanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre dil öğretiminde kültürel öğeler önemli bir konumdadır. Türk soylularla ortak bir kültür varlığının olduğu da dikkate alınacak olursa hem eğitim öğretim sürecini zevkli hale getirmek hem öğrenmeyi kolaylaştırmak hem de öğrendiklerini kalıcı hale getirmek için bu unsurların derslerde kullanılması nitelikli bir Türkçe öğretimi açısından etkili olacaktır. Buna dair çalışmalardan alınan şu örnek verilebilir:

Yine günlük yaşamla ilgili okuma parçalarından Türkiye'nin tarihsel ve sosyal özelliklerini öğrendiklerini, atasözleri ve deyimler aracılığıyla kültürel değerler konusunda bilgi sahibi oldukları görüşündedirler (M1).

Yabancıların öğrenmekte, öğretmenlerin ise öğretmekte en fazla zorlandığı deyim, atasözü ve kalıp söz öğretiminin İran'daki öğretmenler tarafından rahat bir şekilde gerçekleştirilmesinin temelinde, birçok deyim atasözü ve kalıp sözün neredeyse birbirinin tercümesi gibi olmasıdır (M5).

Yapılan araştırmamız Kırgız öğrencilerine Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerinin önemi, rolü, kültür aktarımı üzerinde olmuştur (M16).

İncelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlar kapsamında Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar kategorisine ait veriler Tablo 5’te sunulmuştur:

Tablo 5. Türkçenin Dil Özelliklerinden Kaynaklanan Sorun ve Avantajlara Yönelik, Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Ana dillerinden olumsuz aktarımlar yapmaktadırlar.	M3, M5, M7, M17, M23, M24, M27
Türk soylular için Türkçe kolay ve kısa zamanda öğrenilen bir dildir.	M2, M13, M16, M20, M22, M25
Alfabe farklılıkları öğrenme üzerinde olumsuz etkiye sahiptir.	M7, M12, M14, M24
Türkiye Türkçesine yakın lehçeleri bilen öğrenciler hiç Türkçe bilmeyenlere göre bazı hataları daha kolay yapmakta ve bu hataları zor düzeltmektedirler.	M12, M14
Türkçeye Batı dillerinden alınmış kelimeler öğrenmede güçlükler yaşanmasına neden olmaktadır.	M7
Mecaz anlamlı kelimelerin anlaşılmasında sorun yaşanmaktadır.	M7

Tablo 5’te Türkçenin sahip olduğu dil özelliklerinin Türk soylu öğrenciler üzerindeki etkisine yönelik elde edilen bulgular verilmiştir. Bu verilere göre; öğrencilerin ana dillerinden olumsuz aktarım yaptıklarına yönelik 7 çalışmada (M3, M5, M7, M17, M23, M24, M27), Türk soylular için Türkçenin kolay ve kısa zamanda öğrenildiğine dair 6 çalışmada (M2, M13, M16, M20, M22, M25), farklı alfabe kullanılmasından dolayı yaşanan sorunlara yönelik 4 çalışmada (M7, M12, M14, M24), Türk soyluların yabancılara göre bazı hataları daha fazla yaptıklarına yönelik 2 çalışmada (M12, M14), Türkçeye Batı dillerinden girmiş kelimelerin öğrenilmesinin zorluğuna yönelik 1 çalışmada (M7) ve mecaz anlamlı kelimelerin anlaşılmasının zorluğuna dair 1 çalışmada (M7) bulgulara rastlanmıştır.

Bu verilere göre öğrenciler en fazla kendi dillerinden yaptıkları olumsuz aktarma konusunda problem yaşamaktadırlar. Bunun nedeni olarak öğrencilerin birbirine yakın olmasına rağmen bazı farklılıkların olduğu Türkçe ile ana dilleri arasındaki bu küçük farklılıklara dikkat etmemelerinden kaynaklanmaktadır. Yine verilere göre Türk soylu öğrenciler için Türkçenin kolay bir dil olduğu

görülmektedir. Bunda da ortak kültürün, ortak kelime hazinesinin ve benzer gramer yapılarının etkili olduğunu söylemek mümkündür. Çalışmalardan konuyla ilgili alınan bazı örnekler şöyledir:

Dil öğrenirken bazı sorunlarla karşılaşılabilir bu sorunları tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmasa da en aza indirmek mümkündür. İncelenen sınav kağıtlarındaki yanlışlar olumsuz aktarımdan kaynaklanan yanlışlardır (M27).

Türk soyu öğrencilerin durum ekleri kullanımındaki hataları çoğunlukla kendi dillerindeki şekilleri kullanmaktan kaynaklanmaktadır (M23).

Batı Türkçesinin iki kolu olan Türkiye ve Azerbaycan Türkçesinde birçok unsur birbirine benzemektedir. Bu durum karşılıklı olarak Türkiye ve Azerbaycan Türkçesini konuşan insanların birbirlerini anlama oranlarını müspet yönde etkilemektedir (M13).

Türkçe Öğrenme Süreci kategorisinde 15 öğrencinin de görüş bildirdiği görülmektedir. Türkçe öğrenmenin kolay olduğunu 11 öğrenci ifade ederken Türkçe öğrenmenin zor olduğunu 4 öğrenci bildirmiştir. Öğrencilerin çoğunun Türkçenin kolay olduğunu bildirmeleri öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerinin başarılı geçtiğini ve iyi bir şekilde Türkçeyi öğrendiklerini ortaya çıkarmaktadır (M2).

Tablo 6’da incelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlar kapsamında Türk soyluların Türkiye’ye ve Türkçeye karşı ilgi ve tutumları kategorisine ait veriler sunulmuştur:

Tablo 6. Türk Soyluların Türkiye’ye ve Türkçeye Karşı İlgi ve Tutumlarına Yönelik Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Türk dünyasında sosyal, siyasal ve ekonomik ilişkilerde Türkçenin yaygın olarak kullanılması olumlu görülüyor.	M20, M25, M28
Türkiye, Türk soyluların eğitimi için önemli imkânlar sunmaktadır.	M2, M21, M28
Türkçe öğrenmeye olan istekleri yüksektir.	M15, M20, M25
Ruşçayı yoğun kullananlar ile ana dillerini yoğun kullananların Türkiye Türkçesini öğrenmeye karşı farklı eğilimleri vardır.	M1, M16, M17
İşe alınmalarında Türkçe bilmek avantaj sağlamaktadır.	M20, M28

Tablo 6’da öğrencilerin Türkiye’ye ve Türkçeye yönelik ilgi ve tutumlarına yönelik elde edilen bulgular verilmiştir. Bu sonuçlara göre; Türk dünyasında sosyal, siyasal ve ekonomik ilişkilerde Türkçenin kullanılmasına yönelik olumlu bakışlara dair 3 çalışmada (M20, M25, M28), Türkiye’nin Türk soylulara eğitim açısından önemli imkânlar sunduğuna yönelik 3 çalışmada (M2, M21, M28), Türk soyluların Türkçe öğrenmeye karşı istekli olduklarına yönelik 3 çalışmada (M15, M20, M25), Rusçayı yoğun olarak kullananlar ile ana dillerini yoğun olarak kullananların Türkçeye karşı farklı eğilimlere sahip olduğuna yönelik 3 çalışmada (M1, M16, M17), Türkçenin iş bulma konusunda avantaj sağladığına yönelik 2 çalışmada (M20, M28) bulgulara rastlanmıştır.

Bu sonuçlardan hareketle Türk soyluların Türkçeye bakış açılarını ve Türkçe öğrenme nedenlerini ortaya koymak mümkündür. Buna göre; Türk soylulara göre Türkçe, sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda ortak dil olarak kullanılabilir. Yine Türkçenin sağladığı avantajlar nedeniyle Türkçe öğrenmeye karşı ilginin yüksek olduğunu söylemek de mümkündür. Konuyla ilgili şu örnekler verilebilir:

Öğrenciler Türkiye Türkçesini, Türkiye’nin dünya siyasetinde saygın bir konumda olduğunu düşündüğünden ve Türk lehçelerinden daha önemli görmelerinden kaynaklı olarak öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir (M25).

Kişinin dil bilmenin gerekliliğine olan inancı Türklük bilinci üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmazken dil birliğinin oluşturulması Türklük bilinci üzerinde en fazla etki eden değişken olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısı ile eğer Türk toplumları arasında bir birlik oluşturulmak isteniyorsa öncelikle yapılması gereken faaliyet dil birliğidir (M28).

Türkiye’deki eğitim imkânlarından dolayı altı öğrenci Türkiye’de öğrenim görmek istediğini söylerken Türkiye’de yaşam şartlarının iyi olmasından dolayı beş öğrenci Türkiye’ye eğitim

gördüğünü açıklamıştır. Türkiye'deki eğitim imkânlarından dolayı Kırgız öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmek istemelerini bildirmeleri bu öğrencilerin Türk eğitim sistemini beğendiklerini ortaya koymaktadır (M2).

Sonuç ve Tartışma

Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmaların genel eğilimlerini meta-sentez yöntemiyle belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalar amaç, konu, yöntem, örneklem, veri toplama araçları ve sonuçları açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın bu bölümünde elde edilen sonuçlar araştırma problemleri doğrultusunda tartışılmıştır. İncelenen makalelerin yazar sayısına bakıldığında tek yazarlı makalelerin öne çıktığı, yayın yılı açısından 2015 yılında araştırmaların daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırma modeline bakıldığında var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeye çalışan betimsel daha fazla kullanılmasına karşın çeşitli uygulamaların gruplar üzerindeki etkisini belirleyen deneysel araştırmalar ve bir olgunun derinlemesine analizini inceleyen olgu bilim çalışmaları az sayıdadır. Herhangi bir katılımcı veya dokümandan yararlanmadan kaynaklar eşliğinde yazılan derleme türü çalışmaların oranının fazla olması da dikkat çekmektedir. Örneklem büyüklüğü açısından herhangi bir örneklemin belirtilmediği araştırmaların yoğun olduğu söylenebilir. Bu durumun ortaya çıkmasında derleme türü çalışmaların fazla olması etkilidir. Daha sonra araştırma örneklemelerinin 30-300 kişi aralığında daha çok bulunduğu görülmektedir. Araştırmaların hedef kitlelerinin farklı Türk boy ve topluluklarını içeren karma grupta yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Özel bir grup almak yerine genel Türk soylularını incelemek daha revaçta bir durumdur. Daha sonra Kırgız Türkleri üzerine daha fazla çalışmanın yapıldığı söylenebilir. Bazı Türk boylarına mensup öğrencilerin Türkçe öğrenme durumu için ise müstakil bir çalışmaya rastlanmamıştır. Veri toplama araçları açısından doküman ve görüşme araçları kullanılarak veri toplamanın yaygın olduğu görülmektedir. Gözlem ve başarı testiyle veri toplayan az sayıda araştırma bulunmaktadır. Nitel veri toplama araçlarının daha fazla kullanıldığı bu araştırmaların veri analizinde de nitel analiz yöntemlerinden içerik ve doküman analizi öne çıkmaktadır. Nicel analiz yöntemlerinin pek tercih edilmediği söylenebilir.

İncelenen araştırmaların konu alanları değerlendirildiğinde dil becerileri, karşılaşılan sorunlar, öğrenme süreci, kültür aktarımı ve genel durum hakkında araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bu konulardan Türkçenin anlama ve anlatma tekniklerini yansıtan dil becerileri ve Türkçe öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunları inceleyen araştırmaların diğer konulara oranda daha fazla olduğu söylenebilir. Bunların yanında öğrencilerin ders ortamındaki öğrenme süreçleriyle ilgili unsurları ele alan araştırma sayısı da önemlidir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların genellikle Türk soylulara Türkçe öğretimi çalışmalarında karşılaşılan sorunlara, bu sorunların ortaya çıkarılması ve bu sorunlara çözüm yolları üretilmesi, Türk soylu öğrencilerin Türkçe yazılı ve sözlü anlatımlarındaki hataların tespit edilmesi, Türkiye'de öğrenim gören öğrencilerin Türkçeye ve Türkiye'ye ilişkin görüşlerinin / tutumlarının incelenmesi, Türkçe söz varlığını edinme ve kullanma eğilimlerinin belirlenmesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde farklı yöntem ve teknik kullanımının etkisinin belirlenmesi, Türkçe öğrenme nedenlerinin belirlenmesi, öğrencilerin Türkiye Türkçesini anlama oranlarının ortaya çıkarılması, Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerinin öneminin ortaya çıkarılması, Türk dillere Türkiye Türkçesi öğretiminin nasıl olması gerektiğinin ortaya konması ve öğrencilerin ana dillerinden yapılan olumsuz aktarımların belirlenmesi gibi amaçlarla yapıldığı görülmektedir. Çalışmalarda en fazla seçilen amaç ise Türk soylulara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara çözüm önerileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür ortaklığı, dillerin birçok özellik bakımından birbirine benzemesi ve ortak söz varlığına sahip olunması gibi nedenlerden dolayı, Türk soyluların diğer yabancılara göre Türkçe öğrenmeleri daha kolaydır. Ancak her ne kadar kolay da olsa bu süreçte de yaşana bazı problemler vardır. Bu problemleri başlıca; gramatik, ses bilgisi (fonetik), kelime bilgisi (morfoloji), söz dizimi (syntax) bakımından ve alfabe bakımından farklılıkların olması (Özyürek, 2009: 1824), ana dillerinden yapılan olumsuz aktarımlar (Şahin, 2008: 39), Türkçe öğretimi yapan kişilerin yeterli donanıma sahip olmaması (Çotukkösen, 1999: 43),

hangi kurallar çerçevesinde dil öğretiminin yapılacağı belirlenmemesi (Hengirmen, 1993: 19; Er, 2016: 411) ders sürecinde kullanılan yanlış yöntem, teknik ve materyaller ve Türkçe dil becerilerini kullanamama olarak sıralanabilir. Her yabancıların kültürel ve ana dili özelliklerine göre Türkçe öğrenme yöntem ve şekilleri farklıdır. Buna bağlı olarak da Türk soylulara da diğer yabancılarından farklı bir öğretim metodolojisinin kullanılması gerekmektedir. Türk soylulara Türkçe öğretmek için öncelikle belirlenen sorunların çözüme kavuşturulması ve sonrasında etkili bir öğretim yapılması gerekmektedir.

Çalışmamızın bir diğer araştırma konusu, incelenen çalışmalarda ortaya çıkan sonuçların belirlenmesidir. Buna bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlar beş kategoriye ayrılmış ve bu kategorilere göre bir sınıflama yapılmıştır. Belirlenen kategoriler; öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerine yönelik unsurlar, Türkçe dil becerilerini kullanma durumları, Türkçe öğretiminde kültürel unsurların önemi, Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorun ve avantajlar, Türk soyluların Türkçeye yönelik ilgi ve tutumları şeklinde sıralanabilir. Çalışmalardan elde edilen ve en fazla değinilen sonuçlara göre öğrenciler en fazla konuşma becerisinde zorlanmaktadırlar. Ana dillerinden olumsuz aktarımlar yapmaları da yine en fazla üzerinde durulan sonuçlardan bir tanesidir. Bunların dışında Türkçe yazma becerisinde ve dil bilgisinde sorunların yaşanması ve Türkçenin Türk soylular için kolay bir dil olduğu sonuçları da en fazla değinilen diğer bulgulardır. Çalışmalardan elde edilen bu sonuçların değerlendirilmesi ve ortaya çıkan bulgulara göre eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türk soylulara Türkçe öğretimi faaliyetleri yabancılarla Türkçe öğretimini başlı başına bir alanıdır. Türk soyluların diğer yabancılarından farklı olarak Türkçe öğretimi faaliyetlerine dâhil edilmeleri, etkili bir süreç yürütülmesine olanak sağlayacaktır. Ortak unsurların dikkate alınarak yürütülecek Türkçe öğretim çalışmalarıyla amaca ulaşmak daha kolay olacaktır. Türk soylulara Türkçe öğretimiyle ilgili hazırlanan çalışmaların incelenmesini esas alan bu çalışmadan elde edilen bulguların, Türkçe öğretim faaliyeti yapan kurum, kuruluş ve kişilere nitelikli bir Yabancılarla Türkçe öğretimi yapılmasında katkı sağlayacağını düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Açık, F. (2008). Türkiye’de Yabancılarla Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu* (s. 1-10). Gazimağusa/KKTC.
- Akalın, Ş. H. (2005). Türkçenin Güncel Sorunları. <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/02.php> (Erişim tarihi: 01.10.2018)
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Alyılmaz, S. Biçer, N. ve Çoban, İ. (2015). Atatürk Üniversitesinde Öğrenim Gören Kırgız Öğrencilerin Türkçe ve Türkiye’ye Yönelik Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(1), 328-338.
- Atilla, J. (2001). Ural Dilleri Konuşanların Türkçe Öğrenmede Karşılaştıkları Sorunlar. *Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Konseyi 2001 Avrupa Dilleri Yılı: Avrupa’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyum Bildirileri*.
- Biçer, N. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ana Dilinin Etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(14), 41-58.
- Buran, A. ve Alkaya, E. (2013). *Çağdaş Türk Lehçeleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çağlar, A. (2018). Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları. *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 132-169.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik Analizinin Parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çangal, Ö. (2012). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kültür Taşıyıcısı Olarak Türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 2(2), 9-20.
- Çotukkösen, Y. (1999). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Dil Dergisi*, 65.

- Duman, A. (2003). Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Metin Seçimi. *Türklük Bilimi Araştırmalar (TÜBAR) Dergisi*, XIII, 151-154.
- Er, O. (2016). Türk Soylulara Türkçe Öğretimi. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Editörler), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Kuramlar- yöntemler-beceriler-uygulamalar)* içinde (s. 403-422). Ankara: Pegem Akademi.
- Er, O. Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe Öğretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Ergin, G. ve Türk, F. (2010). Türkiye’de Öğrenim Gören Orta Asyalı Öğrenciler. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 35-41.
- Hengirmen, M. (1993). Türkiye’de Türkçe’yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları. *Dil Dergisi*, 11.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi Tömer Öğrencilerinin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunların Çözümüne Yönelik Öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 661-696.
- Karatay, H. ve Kartallıoğlu, N. (2012). Kırgız Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğrenmeye İlişkin Tutumları. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 4, 1-11.
- Mckay, S. L. ve Hornberger, N. H. (2009). *Sociolinguistics and Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mete, F. ve Gürsoy, Ü. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 343-356.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap: Nitel Veri Analizi*. Çev. Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, O. (2012). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni B1 Seviyesinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uygulanması Üzerine Bir Çalışma. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-25.
- Özyürek, R. (2009). Türk Devlet ve Topuluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar. *Turkish Studies*, 4(3), 1819-1862.
- Soral, G. (2009). *Anadilden Yabancı Dile Sözcüksel Aktarım*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, M. (2008). *Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı.
- TDK. Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/?option=com_dlt&view=dlt&kategori1=divan (Erişim Tarihi: 01.10.2018)
- Yağmur, K. (2013). *Dil Öğretiminde Anadili, İkinci Dil ve Yabancı Dil Kavramları*. Ed. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur. Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, O. (2015). Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Türk Soylu Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğrenmelerine Katkısı Üzerine Bir Uygulama. *EKEV Akademi Dergisi* 19(62): 629-640.

